

Albert Einstein's Conversion: A Historical Investigation

ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੇ ∞ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ 'ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ' ਕਿਵੇਂ ਬਣਿਆ? ਇੱਕ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਖੋਜ।

26 ਦਸੰਬਰ 2024 ਨੂੰ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ

CosmicPhilosophy.org
ਦਰਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ

ਵਿਸ਼ਾ-ਸੂਚੀ

1. 🤩 ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ

---

2. ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦਾ ਇੱਕ 'ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ' ਵਿੱਚ 'ਬਦਲਾਅ'
  - 2.1. 1929: ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਬਾਰੇ ਮੀਡੀਆ ਹਾਈਪ

  - 2.2. 1931: ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਇਨਕਾਰ

  - 2.3. 1931: ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦਾ ਰਹੱਸਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੁੰਮ ਹੋਇਆ ਪੇਪਰ

  - 2.4. 1932: ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ

  - 2.5. ਕਿਉਂ?
    - 2.5.1. ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੱਕੀ

    - 2.5.2. “ਰੱਬ ਨੇ ਇਹ ਕੀਤਾ” ਦਲੀਲ

---

3. 🕒 ਸਮੇਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ
  - 3.1. ਕਲਾਮ ਕੌਸਮੋਲੌਜੀਕਲ ਆਰਗੂਮੈਂਟ
    - 3.1.1. 💬 ਇੱਕ ਚਰਚਾ

---

4. ਸਿੱਟਾ

“ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ”

'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ

CosmicPhilosophy.org ਦਾ ਲੇਖਕ 2008-2009 ਤੋਂ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਆਲੋਚਕ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ Zielenknijper.com ਵੱਲੋਂ ਉਸਦੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਜਾਂਚ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ “ ਮੁਕਤ ਇੱਛਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲਹਿਰ” ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਉਹ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਆਲੋਚਕ ਵਜੋਂ, ਲੇਖਕ ਨੇ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕ-ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਮਨ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜੂਨ 2021 ਵਿੱਚ, ਲੇਖਕ 'ਤੇ Space.com 'ਤੇ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦੇ ‘ਰਹੱਸਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੁੰਮ ਹੋਏ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਸਨ।

ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦੇ ਰਹੱਸਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੁੰਮ ਹੋਏ ਕਾਗਜ਼ ਜੋ ਉਸਨੇ ਬਰਲਿਨ ਵਿੱਚ ਪਰਸ਼ੀਅਨ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ਼ ਸਾਇੰਸਜ਼ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ, 2013 ਵਿੱਚ ਜੇਰੂਸਲਮ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ...

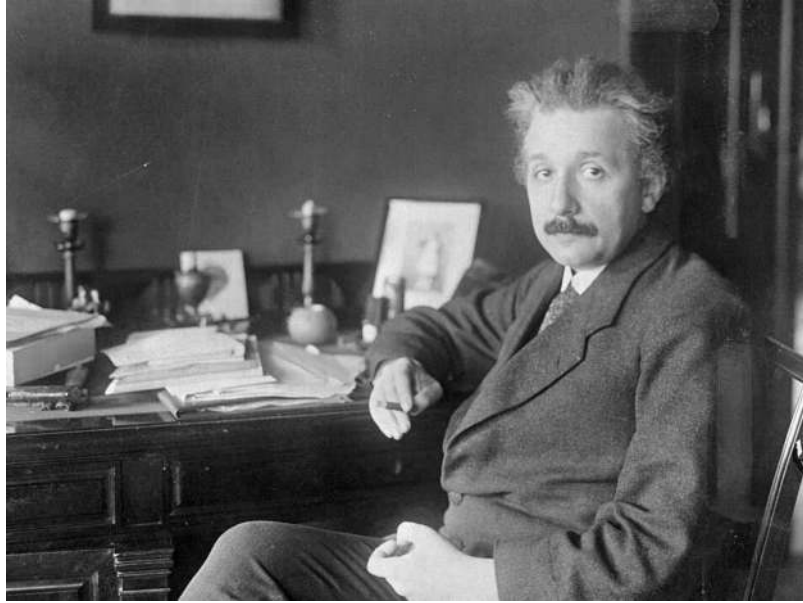
(2024) ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਤੋਂ “ਮੈਂ ਗਲਤ ਸੀ” ਕਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ

Source: ਅਧਿਆਇ 2.

ਇਹ ਪੋਸਟ, ਜੋ ਕੁਝ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੀ ਧਾਰਨਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਰਗਾ ਦਰਜਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਨੇ ਕਈ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਜਾਏ ਸਿਰਫ਼ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ, ਜੋ

Space.com 'ਤੇ ਆਮ ਅਭਿਆਸ ਹੈ। ਇਸ ਅਸਧਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਇਸਦੇ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ।

ਮੌਡਰੇਟਰ ਦਾ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ, “ਇਹ ਥਰੈਡ ਆਪਣਾ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ। ਹੁਣ ਬੰਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ”, ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਦਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਥਰੈਡ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਲੇਖਕ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਿਟਾਉਣ ਨਾਲ ਵਿਨਮਰਤਾ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਹੋਰ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਸੀ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ Space.com ਖਾਤਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜੋ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਬਹਿਸ ਲਈ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਅਧਿਆਇ 2 .

ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ

ਉਸਦੇ 'ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ' ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਾਂਚ

ਅਧਿਕਾਰਤ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦੇ ∞ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ 'ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ' ਬਣਨ ਦੇ **ਕਾਰਨਾਂ** ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਡਵਿਨ ਹਬਲ ਨੇ 1929 ਵਿੱਚ ਡੌਪਲਰ ਦੀ **ਰੈਡਸ਼ਿਫਟ** ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ (**ਅਧਿਆਇ**) ਰਾਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਫੈਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਗਲਤ ਸੀ।

“ਇਹ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਕਦੇ ਸੁਣੀ ਹੈ।”
ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ∞ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ
ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਕਿਹਾ।

(2014) ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦਾ ਗੁੰਮ ਹੋਇਆ ਸਿਧਾਂਤ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ

Source: ਡਿਸਕਵਰ ਮੈਗਜ਼ੀਨ

ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬਿਆਨ ਅਵੈਧ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦੇ ਕਥਿਤ 'ਬਦਲਾਅ' ਬਾਰੇ ਮੀਡੀਆ ਹਾਈਪ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਹਨ

ਕਿ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਇਸਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਬਲ ਦੀ ਖੋਜ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਐਡਵਿਨ ਹਬਲ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਉਸਦੀ ਆਦਤਨ ਗਲਤ ਸਪੈਲਿੰਗ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ - ਇੱਕ ਵੇਰਵਾ ਜੋ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸੂਖਮ ਕੰਮ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।

ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦਾ “Zum kosmologischen Problem” (“ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ”) ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲਾ ਪੇਪਰ ਰਹੱਸਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜੇਰੂਸਲਮ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ, ਜੋ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਅਚਾਨਕ ਇੱਕ ‘ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ’ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਦਰੀ ਨਾਲ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵੇਰਵਾ ਜੋ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੂੰ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਬਣਨ ਵੱਲ ਲੈ ਗਈਆਂ:

ਅ ਧਿ ਆ ਇ 2 . 1 .

1929: ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਬਾਰੇ ਮੀਡੀਆ ਹਾਈਪ

1929 ਤੋਂ ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮੀਡੀਆ ਹਾਈਪ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਡਵਿਨ ਹਬਲ ਦੀ ਖੋਜ ਕਾਰਨ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ‘ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ’ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ।

“ਦੇਸ਼ [ਯੂਐਸਏ] ਭਰ ਵਿੱਚ ਸੁਰਖੀਆਂ ਚਮਕ ਉੱਠੀਆਂ, ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ।”

1929 ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੀਡੀਆ ਕਵਰੇਜ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, “ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਹਬਲ ਦੀ ਖੋਜ ਦੁਆਰਾ ‘ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ” ਜਾਂ “ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਫੈਲ ਰਿਹਾ ਹੈ” ਵਰਗੀਆਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਹਬਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਸਪ੍ਰਿੰਗਫੀਲਡ ਡੇਲੀ ਨਿਊਜ਼ ਨੇ ਸੁਰਖੀ ਲਗਾਈ “ਓਜ਼ਾਰਕ ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਆ ਨੌਜਵਾਨ [ਹਬਲ] ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਦਲਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।”

1931: ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਇਨਕਾਰ

ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ‘ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ’ ਬਾਰੇ ਮੀਡੀਆ ਹਾਈਪ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕੀਤਾ।

ਹਬਲ ਦੀ ਖੋਜ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ - [ਆਈਨਸਟਾਈਨ] ਨੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਕਮੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ... ਇਹ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਰੁਕਾਵਟ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਸੀ। ... ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨੀ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਕੋਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਂਦਾ, ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

1931: ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦਾ ਰਹੱਸਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੁੰਮ ਹੋਇਆ ਪੇਪਰ

1931 ਵਿੱਚ ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੇ “Zum kosmologischen Problem” (“ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ”) ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਪੇਪਰ ਬਰਲਿਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ੀਅਨ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ਼ ਸਾਇੰਸਜ਼ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ∞ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਗਿਆਨਕ ਮਾਡਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜੋ ਗੈਰ-ਵਿਸਤਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇਗਾ, ਜੋ 1929 ਤੋਂ ਉਸਦੇ ‘ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ’ ਬਾਰੇ ਮੀਡੀਆ ਹਾਈਪ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਸੀ।

ਇਸ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਰਹੱਸਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ 2013 ਵਿੱਚ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ, ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੇ ਐਡਵਿਨ ਹਬਲ ਦਾ ਨਾਮ ਆਦਤਨ ਗਲਤ ਲਿਖਿਆ, ਜੋ ਉਸਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਆਪਣੇ ਸੂਖਮ ਕੰਮ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

1932: ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ

ਆਪਣਾ ਪੇਪਰ ਗੁੰਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ, ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਬਿਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਚਾਰ' ਕਰਨ ਲਈ ਯੂਐਸਏ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੈਥੋਲਿਕ ਪਾਦਰੀ ਨਾਲ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਰਚ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਾਦਰੀ ਜਾਰਜ ਲੇਮੇਤਰ ਦੇ ਜਨਵਰੀ 1933 ਵਿੱਚ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੇ ਕੁਝ ਨਾਟਕੀ ਕੀਤਾ - ਉਹ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ, ਤਾੜੀਆਂ ਵਜਾਈਆਂ, ਅਤੇ ਉਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ: “ਇਹ ਸ਼੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਕਦੇ ਸੁਣੀ ਹੈ।” ਅਤੇ ਉਸਨੇ ∞ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਕਿਹਾ।

ਬਿਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ, ਉਸਦੇ ਕਥਿਤ 'ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ' ਬਾਰੇ ਮੀਡੀਆ ਹਾਈਪ ਦੌਰਾਨ, ਯੂਐਸਏ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਦਰੀ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਸਰਗਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੱਕ ਦਾ ਬਦਲਾਅ, ਗੰਭੀਰ ਹੈ।

ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦਾ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਬਿਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ।

ਅ ਧਿ ਆ ਇ 2.5.

ਕਿਉਂ?

ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੇ ∞ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ “ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ” ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਬਿਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ‘🕒 ਸਮੇਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ’ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਬਦਲ ਗਿਆ?

ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਗੰਭੀਰ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅੰਤਰਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸਰਗਰਮ ਕਾਰਕੁਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਾਂਡੁਲਿਪੀ “ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ” ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਈ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਪੜਚੋਲ 🦋 GMODebate.org 'ਤੇ 🦋 ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਜੇ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੱਚ ਤੋਂ ਭਟਕਣ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਚੋਣ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ?

ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਗਹਿਰਾਈ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਡੋਗਮਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ਰ ਸਟੀਫਨ ਸੀ. ਮੇਯਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਦ ਮਿਸਟਰੀ ਆਫ਼ ਲਾਈਫ਼ਸ ਓਰਿਜਿਨ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਜੋ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ, ਜੋ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਲਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੱਕੀ ਆਪ।

ਕਹਾਵਤ:

“ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਹੈ।”

ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤਰਜੀਹ ਨਿੱਜੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, “ਰੱਬ ਨੇ ਇਹ ਕੀਤਾ” ਦਲੀਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਬੌਧਿਕ ਆਲਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਧਾਰਮਿਕ ‘ਸਮੇਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ’ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ, ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੱਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਹਿੱਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਸਮੇਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਫਿਲਾਸਫੀ ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਸ

AEON 'ਤੇ 2024 ਦੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਵਿੱਚ '⌚ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ' ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਫਿਲਾਸਫੀ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਫਿਲਾਸਫੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

(2024) ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ

Source: [AEON.co](https://www.aeon.co)

ਜਦੋਂ ਵਿਗਿਆਨ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਕੌਸਮੋਲੌਜੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ “ਸਮੇਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ” ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਕਾਦਮਿਕ ਫਿਲਾਸਫੀ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ “ਕਲਾਮ ਕੌਸਮੋਲੌਜੀਕਲ ਆਰਗੂਮੈਂਟ” ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੈ।

ਫਿਲਾਸਫੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਐਲੇਕਸ ਮਾਲਪਾਸ ਅਤੇ ਵੈਸ ਮੌਰਿਸਟਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ **ਅੰਤਹੀਣ ਅਤੇ ∞ ਅਨੰਤ** ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਪੇਪਰ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਫੋਰਮ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਇੱਕ ਫਿਲਾਸਫੀ ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ:

🗨️ ਅੰਤਰੀਣ ਅਤੇ ∞ ਅਨੰਤ

ਟੈਰਾਪਿਨ ਸਟੇਸ਼ਨ:

... ਜੇ Tn ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਨੰਤ ਮਾਤਰਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ Tn ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ **ਤੁਸੀਂ Tn ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਨੰਤਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ**। ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ? ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੰਤਤਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਮਾਤਰਾ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕੀਏ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕੀਏ।

... ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀ T ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਜੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਅਨੰਤਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ T ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ **T ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਅਨੰਤਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ**।

ਮੈਂ:

ਤੁਸੀਂ ਕਲਾਮ ਕੌਸਮੋਲੌਜੀਕਲ ਆਰਗੂਮੈਂਟ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ।

ਟੈਰਾਪਿਨ ਸਟੇਸ਼ਨ:

ਮੈਂ ਨਾਸਤਿਕ ਹਾਂ।

ਮੈਂ:

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪੋਪ ਹੋ, ਤਾਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।

ਜੇ ਕੋਈ ਕਲਾਮਵਾਦੀ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਂਗ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇਗਾ?

Source: 🗨️ ਔਨਲਾਈਨ ਫਿਲਾਸਫੀ ਕਲੱਬ

ਪੇਪਰ “ਅੰਤਰੀਣ ਅਤੇ ∞ ਅਨੰਤ” ਫਿਲੋਸੋਫੀਕਲ ਕੁਆਰਟਰਲੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪੇਪਰ ਦਾ ਫਾਲੋ-ਅੱਪ “ਆਲ ਦ ਟਾਈਮ ਇਨ ਦ ਵਰਲਡ” ਆਕਸਫੋਰਡ ਦੇ ਮਾਈਂਡ ਜਰਨਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ।

(2020) ਅੰਤਰੀਣ ਅਤੇ ∞ ਅਨੰਤ

Source: ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮਾਲਪਾਸ ਦਾ ਬਲੌਗ | ਫਿਲੋਸੋਫੀਕਲ ਕੁਆਰਟਰਲੀ | ਆਕਸਫੋਰਡ ਦੇ ਮਾਈਂਡ ਜਰਨਲ ਵਿੱਚ ਫਾਲੋ-ਅੱਪ

ਸਿੱਟਾ

ਮਾ ਈਨਸਟਾਈਨ ਦੇ ਬਿੱਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ‘ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ’ ਬਣਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ‘ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ’ ਦਾ ਕਿਉਂ ਸਵਾਲ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਪਰੇ ਗੰਭੀਰ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅੰਤਰਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੀ ਦਰਸ਼ਨ

ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਤਰਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ
info@cosphi.org 'ਤੇ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰੋ।

26 ਦਸੰਬਰ 2024 ਨੂੰ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ

CosmicPhilosophy.org
ਦਰਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ

© 2024 Philosophical.Ventures Inc.

~ ਬੈਕਅੱਪ ~